

ЮВІЛЕЙ

ТИЩЕНКО ОЛЕНІ ДМИТРІВНІ – 75 РОКІВ!

14 вересня 2021 року виповнюється 75 років Олені Дмитрівні Тищенко, провідному науковому співробітнику відділу селекції Інституту зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук України, кандидату сільськогосподарських наук, старшому науковому співробітнику.

Олена Дмитрівна – відомий учений-селекціонер України, яка присвятила своє життя створенню сортів важливої кормової культури люцерни.

Олена Дмитрівна народилася 14 вересня в с. Пушкіно Калінінського району Тверської області. У 1969 році закінчила агрономічний факультет Ставропольського сільськогосподарського інституту за спеціальністю «Вчений агроном». Розпочала трудову діяльність завідувачем пункту спостережень за розвитком шкідників і хвороб Станції захисту рослин у Краснодарському краї. У 1974 році переїхала до м. Херсона та була прийнята на роботу в Український інститут зрошуваного землеробства на посаду молодшого наукового співробітника. У 1980 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Изучение исходного материала люцерны и создание сортов синтетиков для ранних скашиваний в условиях орошения юга УССР» у Всесоюзному інституті кормів (станція Лугова, Московська область) за спеціальністю «Селекція і насінництво». Вчене звання старшого наукового співробітника присвоєно їй у 1985 році.

О.Д. Тищенко впродовж 47 років веде активну й наполегливу роботу зі створення нових високопродуктивних сортів люцерни. У науковій роботі багато уваги приділяє вивченню вихідного матеріалу люцерни для скошувань

у фазі початку бутонізації, коли кормова маса культури характеризується найбільш високим вмістом протеїну та інших поживних речовин.

Олена Дмитрівна є одним з авторів способу селекції синтетичних гетерозисних популяцій люцерни. На основі цих розробок створено сорт-синтетик Вавіловка 2, який витримує часті скошування в ранні фази розвитку рослин люцерни та добре зберігається у травосумішках. Із середини 1980-х років вагоме місце в дослідженнях О.Д. Тищенко посідали проблеми накопичення кореневої маси та симбіотичної активності люцерни на тлі інокуляції різними штамми бульбочкових бактерій. Науковцем встановлено, що високоефективні симбіотичні системи можна сформувати шляхом підбору партнерів люцерна-штам ризобій, визначено вплив інокуляції на кореневі характеристики люцерни (діаметр кореня та об'єм кореневої системи, азотфіксуюча активність). Основні наукові дослідження О.Д. Тищенко присвячені вивченню морфологічної структури кореневої системи й азотфіксуючої активності та створенню нових сортів люцерни.

Наукові пошуки Олени Дмитрівни стосуються вдосконалення методів створення сортів люцерни з потужною кореневою системою та підвищеною азотфіксацією. Теоретично обґрунтовано методи добору за потужністю кореневої системи, її діаметром та об'ємом, встановлено кореляційні зв'язки між ознаками, розроблено способи селекції. Виділено ознаки, що тісно пов'язані з продуктивністю надземної й підземної частини люцерни та можуть бути використані як критерії добору. Розроблено дві методики селекції люцерни на підвищений рівень накопичення кореневої маси та симбіотичної азотфіксації.

О.Д. Тищенко є автором понад 200 наукових праць. Нею опублікована монографія «Науково-методичні засади селекції та насінництва люцерни в умовах зрошення». У селекційній роботі вченої основна увага приділяється створенню сортів люцерни з ознакою поліфілії (багатопластинчастість 4–7 листків) у комплексі з іншими господарсько цінними ознаками. За допомогою насичуючих схрещувань О.Д. Тищенко створила та потім зареєструвала сорт люцерни Зоряна. За її особистої участі створені сорти люцерни Унітро, Веселка, Вавіловка 2, Серафіма, Зоряна, Анжеліка, Елегія та Луїза, які займають значні площі в Україні, а в південному регіоні на зрошуваних землях – до 98% площі посівів культури.

З 1975 року й донині О.Д. Тищенко є членом Херсонського відділення Українського товариства генетиків і селекціонерів.

Олена Дмитрівна за плідну наукову діяльність і високий професіоналізм була нагороджена Почесною грамотою та Подякою Національної академії аграрних наук України (у 2016 та 2019 роках), Подякою

голови Херсонської обласної державної адміністрації (2018 року), Подякою Херсонської обласної ради (2021 року), Почесною грамотою Басейнового управління водних ресурсів (2019 року), Почесною грамотою Департаменту агропромислового розвитку Херсонської обласної державної адміністрації (2013 року), Подякою Міністерства аграрної політики і продовольства України (2014 року), Грамотою Дніпровської ради (2018 року),

Почесною грамотою Південного наукового центру (2014 року) та багатьма іншими нагородами.

Колектив Інституту зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук України щиро вітає Олену Дмитрівну з ювілеєм та бажає міцного здоров'я, невичерпної життєвої енергії, творчої наснаги, довгих років плідної праці та благополуччя!